

seeds&sharing

Rijk Zwaan Product magazin | Sortiment paradajza | 2017

Rijk Zwaan selekt za proizvođače paradajza u Srbiji za 2017

Sharing a healthy future

Sadržaj

3-4

Bif indeterminantni varijeteti

Mahitos RZ, Attiya RZ,
Alamina RZ, Zulfia RZ,
Umagna RZ

5

Indeterminantni tipovi hibrida

Abellus RZ

Pink tomato

Esmira RZ

6

Poludeterminantni tipovi hibrida

Vasanta RZ

TYLCV -virus žute kovrdžavosti lista paradajza

7-10

Tehnološki saveti

Generativno-vegetativna ravnoteža

11

Definicije termina otpornosti i osetljivosti

Skraćenice za bolesti paradajza

„seeds & sharing”

Zadovoljstvo nam je da vam predstavimo novi sortiment paradajza za proizvodnju u zemljištu za 2017-tu godinu, sa nizom potpuno novih hibrida i sa novim idejama o proizvodnji paradajza.

Kao proizvođači semena povrća, možemo potvrditi da se uzgoj sorti ne završava stvaranjem novih hibrida, ili sa fizičkim postojanjem semena. To je zbog "know-how" (prenošenja stručnih znanja i iskustava o tehnologiji proizvodnje) za sve varijetete, a dobro znanje o tome dovodi do uspeha. Naš novi moto "seeds & sharing" (semena & deljenje znanja) pokazuje da seme nije jedino ono što mi našim kupcima nudimo. Mi delimo informacije, tehnološke savete, znanje i kao rezultat, na kraju, delimo uspeh.

Startujući sa ovom idejom, u ovom selektu želimo da podelimo znanje u nekoliko "elemenata" proizvodnje. Pre svega, važno je objasniti šta znači vegetativno-generativna ravnoteža biljaka, jer zapravo ceo proces uzgoja jeste održavanje biljke u ravnoteži. Na primer, hibrid može biti generativan ili vegetativan, zavisno od genetskih karakteristika. To ne znači da je jedno ili drugo dobro ili loše, već nam daje informacije kako da upravljamo procesom proizvodnje. Takođe, moramo naučiti da "čitamo" šta biljkama treba. Biljke paradajza pokazuju svoje potrebe, ali mnogi proizvođači zanemaruju ove znake. U ovom selektu pokazali smo male detalje, koji su veoma važni i zaslužuju pažnju.

Kada naši stručnjaci posete proizvođače, mnogi žele pomoći u vezi prihrane, što je obično glavni prioritet za proizvođača. Mi možemo dati recepte, ili možemo izvršiti analizu zemljišta, ali takvi pojedinačni saveti nisu dovoljno dobri da bi doveli do uspeha. Pored hraniva, paradajz zahteva vodu, kiseonik, vlažnost, optimalnu temperaturu, sunčevu svjetlost itd. Samo ako baratamo svim ovim elementima zajedno, samo ako tretiramo sve ove stvari kao celinu: to će dovesti do željene vegetativno-generativne ravnoteže, što predstavlja ključ uspeha. Mi vam pružamo informacije o najnovijim hibridima, idejama i dobroj praksi proizvodnje.

Sharing a healthy future

Sortiment paradajza za proizvodnju u zemljištu

Bif indeterminantni varijeteti

Mahitos RZ

ToMV:0-2/TSWV/Ff:A-E/Fol:0,1/For/Va:0/Vd:0

Ma/Mi/Mj

Indeterminantni bif hibrid. Od nedavno jedan od najuspješnijih varijeteta u našem assortimanu. Njegov uspeh baziran je na nekoliko faktora:

- Veoma je prinosan, sa visoko kvalitetnim plodovima i odlikuje se velikom otpornošću.
- Ima snažan porast, što ga čini otpornim na ekstremne vremenske uslove, što omogućava dobro zametanje, a to je takođe jedna od najvažnijih stvari.
- Biljka je otvorena i nije mnogo osetljiva na bolesti.

Internodije su srednje.

Dobri rezultati nisu samo dokazani u našoj oglednoj stanici u Felgyo-u, nego u zadnjih nekoliko godina to mogu potvrditi i naši proizvođači. Mahitos RZ je rani hibrid.

Plodovi su čvrsti, ujednačene boje i okrugli, prosečne težine 250 gr. Visoko je otporan na uvruće i bolesti zemljišta.

Preporučujemo Mahitos RZ za prolećnu proizvodnju u kratkom i dugom ciklusu. Takođe daje dobre rezultate i u jesenjoj proizvodnji.

Attiya RZ

ToMV:0-2/TSWV/Ff:A-E/Fol:0,1/Va:0/Vd:0

Ma/Mi/Mj

Indeterminantni bif hibrid. Izvanredan varijetet sa vrhunskim kvalitetom ploda. Prodavci vole da prodaju ovaj hibrid jer veoma dobro podnosi transport i ima kvalitet "laka prodaja".

- Plodovi imaju prepoznatljivu sjajno crvenu boju, čvrsti su i blago spljošteni.
- Prosečna veličina ploda je oko 220-250 g. Nije osetljiv na pucanje.
- Attiya je otvorenog habitusa, izbalansirana biljka sa srednjim internodijama.

To je generativni hibrid, što znači da mu je potrebno malo više vegetativnih podstrek nego prosečnim varijetetima. Rani je hibrid. Otporan je na TSWV (Tomato Spotted Wilt Virus) – Virus pegavog uvruća- bronzagostosti i na nematode, što obezbeđuje sigurnost za postizanje dobrog prinosa. Otporna je na TSWV što predstavlja jednu važnu karakteristiku u područjima gde je zabeležena velika prisutnost tripsa. Preporučujemo Attiya RZ za prolećnu i jesenju proizvodnju u negrejanim objektima.

Alamina RZ

HR ToMV:0-2/TSWV/Ff:A-E/Fol:0,1/Va:0/

Vd:0

IR Ma/Mj/Mj

Indeterminantni bif hibrid. Ovo je najraniji hibrid u asortimanu, što znači da je njegova ranostasnost uporediva sa poludeterminantnim varijetetima. Takođe obezbeđuje kvalitetne plodove, sa nešto manjom veličinom ploda nego Attiya.

- Plodovi su oko 170-220 grama, okrugli, tamno crveni, sjajni i čvrsti.
- Zametanje je veoma dobro i pod uslovima slabije svetlosti, hladnoće i pri velikim vrućinama.
- Plodovi su uniformni.

Biljka je generativna, otvorenog habi-

tusa, jače lisne mase u odnosu na Attiya.

Otporan je na TSWV (Tomato Spotted Wilt Virus) – Virus pegavog uvjenuća- bronzavosti i na nematode, što daje sigurnost za postizanje dobrog prinosa. Otpornost na TSWV važna je za letnju proizvodnju i za ona mesta gde je velika brojnost triipsa.

Preporučujemo je za ranu prolećnu i jesenju proizvodnju. Ovaj hibrid dobro uspeva i u drugom ciklusu jesenje proizvodnje zato što ne puca, a takođe dobro podnosi visoke temperature.

Umagna RZ

HR ToMV:0-2/TSWV/Ff:A-E/Fol:0,1/Va:0/

Vd:0

IR TYLCV/Ma/Mj/Mj

Indeterminantni bif hibrid. Sa ovim hibridom postigli smo veliki uspeh zbog veoma dobre Ty otpornosti hibrida bif tipa (Tomato Yellow Leaf Curl Virus – virus žute kovrdžavosti lista paradajza). Veoma je rani i istovremeno izuzetno prinosan bif hibrid. Biljke su srednje bujne, zatvorene i jakog porasta. Plodovi su uniformni jarko crvene boje, dobre čvrstoće, prosečne veličine između 170-210 gr.

Ovaj hibrid preporučujemo za sve vrste tržišta gde postoji problem sa Ty. Daje odlične rezultate u prolećnom proizvodnom ciklusu.

NOVO!

Zuflia RZ

NOVO!

HR ToMV:0-2/TSWV/Ff:A-E/Fol:0,1/For/

Va:0/Vd:0

IR TYLCV/Ma/Mj/Mj

Indeterminantni bif tip. Ovaj varijetet ima izuzetno snažan vigor zbog čega podnosi najrazličitije uslove gajenja. Ne zahteva posebne uslove za proizvodnju i dosta dobre rezultate daje i u lošijim proizvodnim uslovima. Na primer, pokazuje jako dobro zametanje u proizvodnji na dve grane u odnosu na druge standardne hibride. Hibrid je veoma stabilan, daje dobre prinose i u ranoj i u kasnoj proizvodnji, zbog toga Zulfia RZ preporučujemo za prolećni i jesenji ciklus proizvodnje. Biljke su srednje otvorenog habitusa sa srednje dugim internodijama. Veoma je rani hibrid. Plodovi su uniformni, izrazito crvene boje, bez mikropukotina (mazni), veličine oko 180-200 gr.

Indeterminantni tipovi hibrida

Abellus RZ

HR ToMV:0-2/Ff:A-E/Fol:0,1/Va:0/Vd:0

IR Ma/Mj/Mj

Indeterminantni hibrid za prolećnu, letnju i jesenju proizvodnju u negrejanim plastenicima. Njegova prednost je ta da dobro uspeva i u uslovima slabog osvetljenja, ali i u uslovima visokih temperatura i letnje suše. Vrlo stabilan paradajz u različitim proizvodnim uslovima. Sa ovim hibridom nikad nema greške.

Internodije su kratke, srednje otvorenog habitusa i kompaktne. Plodovi su ujednačene boje, čvrsti i sjajni težine oko 180 g, ali može dostigne više od 200 g sa bogatom prihranom u periodu jesenje sezone. Abellus je rani hibrid.

Pink tomato

Esmira RZ

HR ToMV:0-2/Ff:A-E/Fol:0,1/Sbl/Va:0/Vd:0

Prvi pink paradajz Rijk Zwaan-a u Istočnoj Evropi. Hibrid sa velikim, ujedančenim pink plodovima, sa kompaktnim biljkama i srednjim porastom.

Prosečna težina ploda je 200-250g. Ima izuzetno dobar ukus koji podseća na "domaći" ukus paradajza, iz bakinog vrtla, sa sposobnošću da dugo zadrži čvrstoću. To je rani hibrid, pogodan za prolećnu proizvodnju.

Poludeterminantni tipovi hibrida

Vasanta RZ NOVO!

HR ToMV:0-2/Ff: A-E/Fol:0,1/Va:0/Vd:0

IR TYLCV/Ma/Mi/Mj

Naš prvi poludeterminantni tip hibrida koji ima visoku TYLCV otpornost (Tomato Yellow Leaf Curl Virus – virus žute kovrdžavosti lista paradajza). Veoma rani varijetet. Plodovi su izvanrednog kvaliteta sjajno duboko crvene boje, glatki i blago pljosnati.

Prosečna težina plodova iznosi oko 170-200 gr. Ukupan prinos je velik, mi smo ubrali 8kg/biljci na našem oglednom polju. Ovaj hibrid ima dobro zametanje plodova, ako su uslovi optimalni može lako zametnuti 40-50 plodova po biljci u proizvodnji na dve grane. Biljka je visoka, jaka, zatvorena, dobro razvijenog habitusa. Dobre rezultate daje u proizvodnji na jednu ali i na dve grane.

Prvi način, odnosno proizvodnja na jednu granu donosi raniju berbu, dok proizvodnja na dve grane donosi veći broj plodova. Preporuka za rasađivanje u proizvodnji na jednu granu je 3,5-4 biljke/m² ili 2-2,2 biljke/m² u proizvodnji na dve grane. Vasanta RZ je pogodna za potečnu proizvodnju.

Mi preporučujemo poludeterminantne tipove hibrida proizvođačima koji imaju niske plastenike i kojima je cilj veoma rana proizvodnja.

Prednost naših hibrida je:

- proizvođači ne moraju da odustanu od visokog kvaliteta plodova zato što su odabrali poludeterminantni hibrid.
- Kvalitet plodova naših poludeterminantnih hibrida odgovara standardima plodova indeterminantnih tipova hibrida.

TYLCV

(Tomato Yellow Leaf Curl Virus – virus žute kovrdžavosti lista paradajza)

Možete primetiti da imamo nekoliko novih varijeteta (Vasanta RZ, Umagna RZ) koji su otporni na ovaj virus.

Šta je važno? Šta je pretnja ove bolesti?

Ovaj virus pravi mnogo problema na Mediteranskom području. Biljke mogu biti totalno uništene ovim virusom. Njega prenosi uporna bela leptirasta vaš. Simptomi koji sejavljaju su hlorotični ili žuti listovi čiji se vrhovi uvrću na gore. Obolele biljke ne mogu da zameću plodove. Postoje dva načina za kontrolu: uništiti belu leptirastu vaš ili koristiti otporne hibride.

Tehnološki saveti

Generativno-vegetativna ravnoteža

Šta je važno?

Dobro izbalansirana biljka je prvi uslov uspešne proizvodnje. U suštini, ceo proces proizvodnje je u održavanju ravnoteže. Karakteristika "vegetativno" podrazumeva dobar rast i razvoj, veliko lišće, jaku stabljiku itd. "Generativne" karakteristike podrazumevaju lako cvetanje, opršivanje i zametanje, ali ponekad i slabiju energiju rasta i slabu otpornost. Ne možemo reći da je jedna karakteristika bolja od druge: proizvođači treba da održavaju biljke u ravnoteži. To je balans između dobrog vegetativnog rasta i generativnog razvoja ploda. Evo nekih primera.

Šta se dešava ukoliko biljka nije izbalansirana i ukoliko je isuviše vegetativna?

Biljke će imati veliko lišće, neformljene cvetove, loše zametanje, neujednačene cvetne grane, dugačke internodije, kasnije sazrevanje, lošu boju, loš ukus ploda, "džinovski" plodovi se pojavljuju na cvetnoj grani (obično prvi plod).

Kako možemo prepoznati, ako imamo vegetativni razvoj?

- veliki listovi
- uspravn grozdovi (kasnije lomljenje grozdova)
- listovi se razvijaju na kraju cvetne grane,
- vegetativna kupa je veća od 10 mm
- više od 20 cm od poslednje cvetne grane do vrha biljke
- u proseku manje od jedne cvetne grane nedeljno
- plod je mutne boje za vreme sazrevanja
- loša obojenost ploda
- kasno sazrevanje

Neuspela (nedozrela) cvetna grana

Cvet u fazi nicanja, koji će razviti "šampionske" plodove sa "catface" efektom

Šta se dešava ako su biljke izvan ravnoteže i ako imaju više generativni karakter?

Biljke će imati tanak vrh, rast će stati, biće loše zametanje, prekinuto cvetanje na vrhu, mali plodovi.

Kako možemo prepoznati, ako imamo generativni razvoj?

- Vrh je veoma tanak, manje od 10 mm prečnika stabilike na cvetnoj grani (najблиži do vrha)
- manje od 20 cm od poslednje cvetne grane do vrha biljke
- nerazvijeni cvetovi
- mali listovi, nedovoljno lisne mase
- loše opršavanje i zametanje
- ranije sazrevanje, manji i mekši plodovi, ponekad se javlja BER (Blossom End Rot) i ožegotine na plodu

U kojim slučajevima se to dešava?

- Ukoliko rasad prestari, onda se biljka fokusira na reprodukciju, počinje zametanje i ako nema dovoljno hranljivih materija u rasadu to usporava (ili zaustavlja) rast.
- Kada je prosek temperatura visok (ali ne preterano visok), to je vreme kada biljka troši energiju.
- Ako je biljka preopterećena plodovima, nema dovoljno energije za pun rast.
- Ako nema dovoljno vode ili hraniva.
- Nedostatak azota, veoma nizak ili veoma visok EC.
- Ako je varijetet generativan.
- Ako smo skinuli previše listova i ukoliko nismo pravovremeno skinuli listove.

Možda ovi faktori pojedinačno ne doprinose generativnom karakteru, ali njihova kombinacija uzrokuje gubitak ravnoteže.

Na koji način možemo da održimo biljke paradajza u ravnoteži?

- Moramo dobro da prepoznamo signale gubitka ravnoteže
- Izabratи pravi varijetet i primenjivati na njemu odgovarajuće uslove gajenja (vegetativne ili generativne)
- Rasađivati dobro razvijen rasad (ne star, ne previše mlad)
- Veoma je važno izabrati idealno vreme setve. Moramo računati da, ako vreme postane loše u proleće možemo puno izgubiti ako rasađujemo stare biljke.
- Treba birati veće saksije za rasad i ostaviti dovoljno mesta između biljaka u rasadniku, što će umnogome pomoći da se izbegne ovaj problem.
- Održavati optimalnu temperaturu, ako držimo isuviše nisku temperaturu i u isto vreme rasađujemo mlade biljke, lako dobijamo vegetativne biljke.
- Budite oprezni sa količinom vode pri navodnjavanju, ako je preterana u periodu oblačnosti, prilično je teško kontrolisati biljke i dobijamo vegetativne biljke. Veoma je važno pratiti vremensku prognozu.
- Veoma je važno održavati optimalan odnos N:K, sa dominirajućim kalijumovim hranivima. Ako je biljka pretežno generativna, nikada ne forsirati azotna hraniva (minimalan odnos N:K treba da bude 1:1). Imajte na umu da organska hraniva imaju isuviše azota.
- Veoma je važno da je prvo zametanje dobro. Ako se

to postigne, lakše ćemo održavati biljke u ravnoteži. Dobar rasad već dovodi do pola uspeha, jer teško da će doći do gubitka pupoljaka kasnije.

- Bumbari su preporučljivi, mnogo doprinose, naročito u proleće.
- Vlažnost vazduha od 70% i optimalno prihranjuvanje pomažu da se proizvede plodni polen. U toplim uslovima, gore navedene činjenice su još važnije. Ako koristite hormonsko opršavanje, ne koristite veliku koncentraciju i prskajte cvetove češće (svaka 2-3 dana)
- Loše skidanje listova dovodi do gubitka ravnoteže, 15-18 listova po biljci je optimalno, zavisno od sezone. Ako ih je premalo može doći do gubitka vegetativne kupe i pojave ožegotina na plodovima. Uvek ostavite 2-3 lista iznad poslednje cvetne grane, na vrhu biljke, jer onda biljka bolje usvaja vodu i hranljive materije. Ako je biljka završila rast nakon prinosa od 4 do 5 cvetnih grana treba skidati listove u skladu sa sazrevanjem plodova.

Dobro razvijen rasad je ključ ka uspehu

50% uspeha zavisi od dobrog rasada. Čak i 4-5 cvetnih grana u ciklusu doprinose uspehu. Hajde da vidimo nekoliko saveta za poboljšanje uspeha u rasadniku.

Kako izgleda dobar rasad?

- nije previše zbijen, ni previše izdužen (oko 25 cm)
- listovi su zdravi i manje više horizontalni
- korenove dlačice su bele i gусте u hranljivoj kocki
- ima dobro razvijene cvetne grane koji su upadljive ako je prvi pupoljak otvoren
- ukoliko je rasad dobar, imaćemo 9-11 listova od prve do treće cvetne grane; ako je manje, to znači da je suviše hladno, a kasnije između 3. i 5. cvetne grane biljka donosi 5 umesto 3 lista između 2 cvetne grane.

Zašto je važno da imamo dobar rasad?

- kao što znamo 3-4 cvetne grane generišu se već u biljci tokom rasada, pa u ovom periodu možemo mnogo uticati na proizvodnju (što je veoma važno znati, posebno oni koji imaju samo 4-5 cvetnih grana po kulturi).
- uz dobar početak, dobijamo na ranostasnosti, što doprinosi tome da koristimo manje energije za grejanje, možemo imati bolju proizvodnju i doći do većeg profita.
- bolji početak, lakše upravljanje biljkom
- zdrav rasad, lakša kontrola biljaka kasnije
- suma sumarum, možemo uštedeti više novca i zaraditi veći profit.

Kako možemo dobiti zdrav rasad?

- koristiti uvek supstrat za proizvodnju rasada
- optimalna temperatura za klijavost: 25°C, ako je manja slabije klijija, ako je veća temperatura biće povišena vegetativnost biljaka
- nakon rasta, u fazi kotiledona 18°C stepeni i danju i noću
- nakon faze pravog lista tokom sunčanog dana 23°C i 17°C noću
- nakon faze pravog lista tokom oblačnog dana 20°C i 15-16°C noću

Presadijanje

- ne rasađivati kada je slaba svetlost i kada je zemljište vlažno i hladno – vegetativni razvoj
- razmak od 2,5-3 biljaka po metru kvadratnom - 110+60x45 cm (poludeterminantne, indeterminantne)
- 4-5 biljaka/m² je previše gust sklop, koji prouzrokuje sledeće:
 - više vlage- više gljivičnih bolesti
 - ako je usev vegetativan, mnogo lošije zametanje
 - manja prosečna težina ploda, lošiji prinos
 - više ručnog rada.

Definicije termina otpornosti i osetljivosti

Imunitet je sposobnost da biljka ne podleže napadu ili infekciji od strane određenih štetočina ili patogena. Međutim, to nije svojstveno povrtarskim kulturama, tako da o njemu ne možemo ni govoriti.

Otpornost je sposobnost varijeteta neke biljne vrste da suzbije rast i razvoj određene štetočene ili patogena i /ili da ograniči štetu koju oni uzrokuju u poređenju sa osetljivim varijetetima te biljne vrste u sličnim uslovima gajenja i pritiska štetočine ili patogena. Otporni varijeteti mogu ispoljiti neke simptome bolesti ili mogu pretrpeti određenu štetu ukoliko je pritisak štetočine ili patogena jak.

Definišu se dva nivoa otpornosti:

HR Visoka otpornost - High resistance (HR):

Sorte/hibridi koji intenzivno suzbijaju rast i razvoj određene štetočine ili patogena pod uslovima normalnog pritiska

štetočine ili patogena u poređenju sa osetljivim sortama/hibridima. Međutim, one mogu ispoljiti neke simptome bolesti ili mogu pretrpeti određenu štetu ukoliko je pritisak štetočine ili patogena jak.

IR Umerena otpornost - Intermediate resistance (IR): Sorte/hibridi koje suzbijaju rast i razvoj određene štetočine ili patogena, ali koji mogu ispoljiti simptome u većem obimu ili veću štetu u poređenju sa otpornim sortama/hibridima. Umereno otporne sorte/hibridi će ipak ispoljiti simptome ili pretrpeti štetu u manjem intenzitetu nego osetljive sorte/hibridi u sličnim uslovima gajenja i/ili pritiska štetočina ili patogena.

Osetljivost je nesposobnost varijeteta neke biljne vrste da suzbije rast i razvoj određene štetočine ili patogena.

Skraćenice za bolesti paradajza

HR HR: visoka otpornost IR: umerena otpornost

ToMV:	Tomato mosaic tobamovirus – virus mozaika paradajza
Ff:	Fulvia fulva, (earlier Cladosporium fulvum) – plesnivost lista paradajza.
Va:	Verticillium albo-atrum – zeleno uvenuće
Vd:	Verticillium dahliae – zeleno uvenuće
Fol:	Fusariuum oxysporum f. sp. Lycopersici – fuzariozno uvenuće paradajza
For:	Fusarium oxysporum f. sp. Radicis – fuzariozno uvenuće paradajza
TSWV:	Tomato spotted wilt virus – virus bronjavosti paradajza
On:	Oidium neolyopersici – pepelnica
Sbl:	Stemphylium botryosum f. sp. lycopersici – siva pegavost lista
TYLCV:	Tomato yellow leafcurl virus – virus žute uvijenosti lista paradajza
Mi/Mj/Ma	Meloidogyne incognita/javanica/arenaria – korenove galove nematode

Za više informacija o hibridima,
tehnologijama gajenja i porudžbinama
molimo vas kontaktirajte:

Uvoznik i distributer:

Za Srbiju:

RZ Agro d.o.o.

Kvantaška pijaca lokal 11, Auto-put bb

11 070 Novi Beograd

Tel: +381 11 6199 436

Tel/Fax: +381 11 6309 002

e-mail: info@rz-agro.rs

www.rz-agro.rs

za Bosnu i Hercegovinu:

RZ B&H d.o.o.

Laminci, 78407

Direktor:

dipl. ing. agr. **Dubravka Spasojević**

+381 63 470 620

e-mail: dubravka.spasojevic@rz-agro.rs

Agronomi:

+381 63 470 022

+381 63 470 011

Vlasnik:

Đurđe Spasojević

+ 381 63 470 621

e-mail: djurdje.spasojevic@rz-agro.rs

Napomena: Opisi, ilustracije, tehnološke preporuke i ostale informacije date u ovoj brošuri, na primer: datumi setve, sadnje, berbe, zasnovani su na iskustvima i rezultatima iz ogleda i prakse. Rijk Zwaan ne snosi odgovornost za bilo kakvu štetu koja nastane upotrebom datih opisa, ilustracija, tehnoloških preporuka i ostalih informacija. Kupac, odnosno korisnik semena lično je odgovoran za adekvatno čuvanje (skladištenje) semena i procenu da li su proizvodni i tehnološke preporuke prikladni za upotrebu u planiranoj proizvodnji u datim lokalnim uslovima. Fotografije u ovoj brošuri prikazuju tipove kojima pojedini varijeteti pripada. Fotografije ne predstavljaju garanciju i ne izražavaju ponušanje pojedinog varijeteta u lokalnim proizvodnim uslovima.